

zaPAU

Zamieszczamy dalsze rozmyślania Profesora Stanisława Grodzkiego z jego książeczki pt. *Rozważania o świecie na który Bóg posłał swoją córkę**. Tym razem z ilustracjami**. (Red.)

Rozważania o rzeczach wszystkich (2)

fot. Andrzej Kobos

Stanisław Grodzki

Starożytni Egipcjanie wierzyli, że człowiek staje po śmierci przed sądem umarłych. Zatem i władca stawał przed sądem wcześniej zmarłych poddanych. Bardzo to było praktyczne wierzenie.

fot. Andrzej Kobos

W Platońskim „Fajdroście” [LIX] faraon zapytuje z troską boga Teuta [Thotha], wynalazcę pisma, czy ten wynalazek nie sprawi, że człowiek straci zdolność pamiętania, a więc myślenia?

Wyobrażenie boga Thotha jako pawiana (ok. 1400 p.n.e.), The British Museum

Ktoś powiedział – nie wiem, kto, ale określenie jest znakomite – że wiek XX nazwany kiedyś będzie przez archeologów „kulturą grobów masowych”.

Emigrować – Szukać wygodniejszego grobu na drugim końcu świata!

Bohater nie wybiera sobie miejsca urodzenia. Wybiera sobie jednak miejsce śmierci i przez to staje się bohaterem.

Nie jeden bohater przekroczył Rubikon, by znaleźć się nad brzegiem Styksu.

„Dwie rzeczy nie mają granic: miłosierdzie boskie i głupota szlachty polskiej” – miał powiedzieć Agenor Gołuchowski. Dziś trzeba by mówić o uszlachceniu całego społeczeństwa.

Obraz pod tytułem „Kościuszek pod Racławicami”: na pierwszym planie Tadeusz Kościuszek przyodziewa się w sukmanę. Na drugim planie Bartosz Głowacki, w koszuli i w długich gaciach (pod Racławicami, z wiosną było jeszcze chłodno) oddala się, czegoś niezadowolony.

Zwykła droga: uczyony dokonuje odkrycia. Formułuje twierdzenie. Twierdzenie to zostaje następnie przyjęte, upowszechnia się i bywa po wielokroć powtarzane, aż stanie się w końcu banałem. Niektórzy uczeni skracają sobie tę drogę. Dokonują odkryć, które od razu stają się banałem.

Pojedyncza mrówka zachowuje się jak to, czym jest – nieobdarzonym żadnym mózgiem owadem. Dopiero tłum mrówek, mrowisko, przejawia nader celową, wręcz inteligentną działalność.

U ludzi jest odwrotnie Pojedynczy osobnik przejawia nieraz błyskotliwą inteligencję, natomiast kiedy się znajdzie w tłumie – traci. Staje się częstką „psychologii tłumu”.

Idźmy dalej po tej linii rozumowania. Pojedynczy profesor bywa znakomitością. Ale rada wydziału...

Podobno w Tartarze, obok Tantalusa i Syzyfa, cierpi też pewien filozof. Męki jego polegają na tym, iż stale czytać musi fragmenty swoich myśli, noszone na transparentach w czasie pochodów.

STANISŁAW GRODZKI

* Stanisław Grodzki, *Rozważania o świecie na który Bóg posłał swoją córkę*. Wydawnictwo i Drukarnia Secesja, Kraków 2006.

** Pierwszą część „Rozważań...” opublikowaliśmy w PAUzie Akademickiej nr 183.

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Aleksander Koj, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Jerzy Vetulani, Marta Wyka, Jerzy Wyrozumski, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Kobos, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak – grafika; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski – fotokład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31–016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi. Redakcja zastrzega sobie prawo skracania artykułów i korespondencji oraz zaopatrywania ich własnymi tytułami. Artykułów niezamówionych redakcja nie zwraca.